

længere. Alderen gør sig ogsaa undertiden gældende. Derfor vil jeg have Lov til at nævne ogsaa for min ærede Vens Skyld, at der findes mange Truster her i Landet: De forenede Bryggerier, Kastrup Glasværk, Cikoriefabrikkerne, Læder- og Skotøjsfabrikkerne, Spritfabrikkerne, Sukkerfabrikkerne, Papirfabrikkerne. De er alle opstaaet ved Sammensmeltning. Der er Cementfabrikkerne og Teglværkerne. De er egentlig ikke en Sammenslutning, men samarbejdede i et Kartel, Cementfabrikkerne oven i Købet som et udenlandsk Kartel, bundet af udenlandske Hensyn. Det samme er Tilfældet med enkelte store Fabrikker som Svovlsyrefabrikkerne. Nordiske Kabelfabrikker og Schønning og Arvé's Gummi-fabrikker er Eksempler paa enkelte Forretninger, der har vokset sig saa store, at de er blevet Truster.

Jeg er ikke nogen Modstander af Truster, tværtimod, jeg forstaaer, at de kan organisere Produktionen. Deres Fællesindkøb og høje Teknik beundrer jeg. Men jeg ved, at en væsentlig Del af deres Indtægter ikke skyldes disse Ting, men deres økonomiske Magtstilling og deres Misbrug af denne overfor Konkurrenter og Publikum. Jeg siger udtrykkelig ikke ogsaa: overfor Arbejderne, hvad De Herrer maaske vilde vente, men Sagen er den, at det viser sig, at Trusterne er relativt svage overfor organiserede Fagarbejdere; — Trusterne ligger nemlig med saa vanvittig dyre Maskiner, at de ikke kan taale en længere Strejke, og naar jeg f. Eks. fremhæver, at ved en af Svovlsyrefabrikkerne her i Landet er Arbejdslønnen ca. 4 pCt. af Salgswarens Værdi, og at i 1917 ved Hertz' Fabrikker Arbejdslønnen gennemsnitlig var 2 Kr. pr. Par, vil De forstaa, at Trusterne overfor saa store Interesser og en Arbejdsløn, der er saa relativt lidet betydende, ikke kan tage en Kamp op med Arbejderne for nogle faa Øres Skyld. Men overfor Publikum og overfor deres Konkurrenter er det en anden Sag; der sker faktisk Misbrug. De Herrer Landmænd vil erindre, hvorledes Svovlsyrefabrikkerne søgte at binde dem ved Kontrakter til at købe nu til Levering efter Krigen, og der er ogsaa andre Eksempler, som De Herrer vil have i frisk Minde. Og hvorledes er det, naar vi tager Eksempler fra Øjeblikket? Under Forhandlingerne med Læderindustrien har jeg set en meget stor og rig Skotøjsfabrikant være yderst forsigtig i sin Optræden, fordi han var bange for ikke at kunne faa Læder, hvis han var uartig. Eller se de smaa Industrier, det er Folk, der

en Repræsentant fra en af vore store, nationale betydende Industrier; til Stede var to Herrer, som repræsenterede Raamaterialerne, og den største Fabrik og en 5—6 Herrer, Folk, der den Gang havde en Indtægt af fra 20—30 000 Kr., altsaa Folk, som ikke skulde paa Gaden, hvis de vilde sige deres Mening. Udenfor paa Gangen kom disse Mænd til mig og sagde, hvad de mente, og beklagede sig over den Maade, hvorpaa de blev behandlet, af de største i Branchen. Da vi kom sammen, tog jeg Sagen frem og spurgte: Vil ingen af De Herrer gøre nogen Bemærkning. Nej, alle sammen var de tavse og turde ikke tale i den store Mands Nær-værelse.

Jeg forlanger ikke andet end, at de store Truster skal være underkastede fuld Offentlighed og skal til et særligt indrettet Kontor indgive deres Regnskaber, deres Financieringsmetoder og Oplysning om Forholdet til deres Konkurrenter og Kunder. Hvis det ikke hjælper, maa vi selvfølgelig gaa videre, men Offentligheden er allerede en meget stor Helsebod. Den Lovgivning, jeg ønsker, er ikke andet end den, Dr. Wilson har gennemført. Nu ved jeg ganske vist, at Dr. Wilsons Aktier ikke altid staaer saa højt. Det ene Øjeblik ser man en socialdemokratisk Redaktør, der er Medlem af Tinget, være meget vred paa ham for hans Udenrigspolitik's Skyld, det næste ser vi Industriledere kalde hans Udenrigspolitik for arg Socialisme. Ingen af de Herrer har Ret i deres Kritik.

Trustens Styrke kan man vanskeligt underkende, thi organiseret Kapital er stærk. Her i København viser det sig, at en vis Storkapital kan købe Blade og desforuden har Indflydelse paa andre Blade — gennem Venneforbindelse — baade i den konservativ og i den radikale Lejr. Det er blevet sagt med Hensyn til Købet af „København“, at det er Hr. Foss's Blad. Det er ikke rigtigt, han er kun Aktionær og Ven af Redaktøren; noget andet er, at Bladet i Virkeligheden er købt for Søfartens Penge og til at bekæmpe et Forsøg fra Rigsdagens og Ministeriets Side paa at beskatte Søfarten. Saaledes er Sandheden. Organiseret Kapital køber oven i Købet Provinsblade, og det at købe Blade af kapitalistiske Grunde — her vil jeg citere den norske Højreredaktør Nils Vogt — er at forfalske den offentlige Mening; Blade skal enten være et Partis eller en udpræget Personligheds Organer; Blade, der blot repræsenterer en ganske bestemt Kapitalistinteresse, bliver ikke Blade, og dets Holdere skal vide det.

Man siger, at i Amerika betyder Tru-